

Centralna Komisja Egzaminacyjna w Warszawie

EGZAMIN MATURALNY 2010

FILOZOFIA

POZIOM ROZSZERZONY

Klucz punktowania odpowiedzi

MAJ 2010

Zadanie 1. (0–2)

Wiadomości i rozumienie	Wykazanie się wiedzą i rozumieniem wybranych pojęć, problemów i tez z zakresu ontologii, epistemologii, etyki (I 1)

2 p. – za cztery poprawnie dopasowane stanowiska

Poprawne odpowiedzi

- a) konsekwencjonalizm
- b) idealizm
- c) deizm
- d) pragmatyzm

1 p. – za każde dwa poprawnie dopasowane stanowiska

0 p. – za jedno poprawnie dopasowane stanowisko lub brak odpowiedzi

Zadanie 2. (0–2)

Wiadomości i rozumienie	Wykazanie się wiedzą i rozumieniem wybranych pojęć, problemów i tez z zakresu estetyki (I 1)

2 p. – za trafny wybór sformułowań uzupełniających zdania

Poprawne odpowiedzi

- a) naśladuje rzeczywistość
- b) nie dlatego jest piękne, że się podoba, ale dlatego się podoba, że jest piękne

1 p. – za trafne dokończenie jednego zdania

0 p. – za brak odpowiedzi

Zadanie 3. (0–2)

Wiadomości i rozumienie	Wykazanie się wiedzą i rozumieniem wybranych pojęć, problemów i tez z zakresu estetyki (I 1)

2 p. – za cztery poprawne wyjaśnienia pojęć

Przykładowe odpowiedzi

- a) transcendencia – *istnienie na zewnątrz, często związane z brakiem możliwości empirycznego doświadczania*
- b) harmonia – *doskonałe uporządkowanie elementów, np. dzieła sztuk.*
- c) infinityzm – *od nieograniczony, nieskończony – określenie stanowiska lub doktryny uznającej nieskończoność za właściwość różnego rodzaju bytów, np. nieskończoność przyrody, świata (Anaksymander), materii (Anaksagoras), przestrzeni i czasu (Zenon z Elei), Boga (św. Augustyn, Descartes) człowieka i wszechświata (Pascal)*
- d) egalitaryzm – *pogląd, że wszyscy ludzie są równi*

1 p. – za każde dwie poprawne definicje

0 p. – za jedną definicję brak odpowiedzi

Zadanie 4. (0–2)

Wiadomości i rozumienie	Wykazanie się wiedzą i rozumieniem wybranych pojęć, problemów i tez z zakresu ontologii, epistemologii, etyki (I 1) oraz rozumieniem podstawowych koncepcji filozoficznych (I 2)

2 p. – za podanie pełnego argumentu

Przykładowa odpowiedź

Bóg istnieje, ponieważ mamy w umyśle pojęcie istoty doskonałej.

1 p. – za rozpoznanie argumentu

0 p. – za brak lub niepoprawną argumentację

Zadanie 5. (0–2)

Korzystanie z informacji	Wykorzystanie nabytej wiedzy filozoficznej do krytycznego analizowania tekstów filozoficznych, a w szczególności do rekonstrukcji zawartych w nich problemów, tez i argumentacji oraz badania ich poprawności logicznej i merytorycznej (II 1, 4)

2 p. – za dwie poprawne odpowiedzi

1 p. – za jedną poprawną odpowiedź „tak”

0 p. – za brak odpowiedzi

Poprawna odpowiedź

A – monista – TAK

B – monista – TAK

Zadanie 6. (0–2)

Wiadomości i rozumienie	Wykazanie się wiedzą i rozumieniem wybranych pojęć, problemów i tez z zakresu, ontologii, epistemologii, antropologii, etyki i estetyki (I 1)

2 p. – za podanie dwóch stanowisk

Poprawne odpowiedzi

a) racjonalizm

b) obiektywizm

1 p. – za jedną poprawną odpowiedź

0 p. – za brak odpowiedzi

Zadanie 7. (0–2)

Wiadomości i rozumienie	Wykazanie się wiedzą i rozumieniem wybranych pojęć, problemów i tez z zakresu ontologii, antropologii, etyki, estetyki (I 1) oraz rozumieniem podstawowych koncepcji filozoficznych (I 2)

2 p. – za trzy poprawne odpowiedzi

Poprawne odpowiedzi

- A. ontologia/teologia/metafizyka
- B. etyka/antropologia
- C. estetyka/etyka

1 p. – za dwie poprawne odpowiedzi**0 p.** – za jedną poprawną odpowiedź lub jej brak**Zadanie 8. (0–2)**

Korzystanie z informacji	Wykorzystanie nabytej wiedzy filozoficznej do krytycznego analizowania tekstów filozoficznych, a w szczególności do rekonstrukcji zawartych w nich problemów, tez i argumentacji (II 1)

2 p. – za cztery poprawne odpowiedzi**1 p.** – za dwie poprawne odpowiedzi**0 p.** – za jedną lub brak odpowiedzi

Poprawne odpowiedzi

a) tak b) nie c) nie d) tak

Zadanie 9. (0–4)

Korzystanie z informacji	Wykorzystanie nabytej wiedzy filozoficznej do krytycznego analizowania tekstów filozoficznych, a w szczególności do rekonstrukcji zawartych w nich problemów, tez i argumentacji (II 1), konfrontowanie tych poglądów z poglądami innych filozofów (II 3) oraz badanie ich poprawności logicznej i merytorycznej (II 4)

4 p. – za wskazanie filozofów i za pełną argumentację

Przykładowe odpowiedzi

TAK, np. *Tomasz z Akwinu*

Człowiek jest stworzony przez Boga; ludzka wspólnota wynika z boskiego postanowienia; wartości moralne również zostały człowiekowi nadane przez Boga, a więc jedynie na tej podstawie ludzie mogą ze sobą współistnieć w sposób etyczny.

NIE, np. *Kant*

Źródłem wartości moralnych jest rozum i to na jego podstawie powstaje etyczna wspólnota ludzka.

- 3 p.** – za wskazanie filozofów i niepełną ale poprawną argumentację
2 p. – za wskazanie dwóch filozofów i jedną poprawną argumentację
1 p. – za wskazanie dwóch filozofów i brak argumentacji
0 p. – za wskazanie jednego filozofa bez argumentacji lub za brak odpowiedzi

Zadanie 10–15.

Korzystanie z informacji	Wykorzystanie nabytej wiedzy filozoficznej do krytycznego analizowania tekstów filozoficznych, a w szczególności do rekonstrukcji zawartych w nich problemów, tez i argumentacji (II 1); konfrontowanie poglądów z poglądami innych filozofów (II 3). Zapisywanie w zwartej formie wyników krytycznej analizy tekstu filozoficznego. (III 1)

Zadanie 10. (0–4)

- 4 p.** – za poprawne sformułowanie czterech problemów

Przykładowe odpowiedzi

- a) *Jaka metoda prowadzi do pewności?*
b) *Co jest pierwszym pewnikiem w filozofii?*
c) *Czym jest „ja”?*
d) *Czy istnieje świat fizyczny?*

- 3 p.** – za poprawne sformułowanie trzech problemów
2 p. – za poprawne sformułowanie dwóch problemów
1 p. – za poprawne sformułowanie jednego problemu
0 p. – za brak poprawnej odpowiedzi

Zadanie 11. (0–2)

- 2 p.** – za przedstawienie dwóch poglądów

Przykładowe odpowiedzi

- a) *Wątpić można o wszystkim, co nie jest pewne, jasne i wyraźne*
b) *Źródłem pewności jest podmiot*

- 1 p.** – za przedstawienie jednego poglądu
0 p. – za brak odpowiedzi

Zadanie 12. (0–2)

- 2 p.** – za poprawne przedstawienie dwóch argumentów

Przykładowe odpowiedzi

- a) *Kartezjusz przyjmuje więcej, niż w zasadny sposób może przyjąć; rzeczywiste „ja” jest niedostępne.*
b) *„Ja” mogłoby być czymś „chwilowym”, czyli niesubstancjalnym – problem tożsamości „ja”.*

- 1 p.** – za poprawne przedstawienie jednego argumentu
0 p. – za brak odpowiedzi

Zadanie 13. (0–2)**2 p.** – za poprawną krytykę dwóch argumentów

Przykładowa odpowiedź

*Choć „ja” wydaje się niedostępne dla doświadczenia, to jednak mamy świadomość własnej tożsamości.***1 p.** – za poprawną krytykę jednego argumentu**0 p.** – za niepoprawną odpowiedź lub za brak odpowiedzi**Zadanie 14. (0–2)****2 p.** – za poprawne wskazanie i za pełne uzasadnienie

Przykładowa odpowiedź

*Argumenty Russella są empirystyczne – powołuje się on na niedostępność „rzeczywistego ja” dla naszego doświadczenia.***1 p.** – za poprawne wskazanie i niepełne uzasadnienie**0 p.** – brak odpowiedzi lub za poprawne wskazanie i brak uzasadnienia**Zadanie 15. (0–3)****3 p.** – za trzy poprawne odpowiedzi

Przykładowe odpowiedzi

- a) Według Kartezjusza „substancja” jest kategorią metafizyczną, służącą odróżnieniu i oddzieleniu dwóch sfer bytu: myślącej i rozciągłej.
- b) W świetle filozofii Russella „substancja” jest kategorią pustą.
- c) Zdaniem Kartezjusza kategoria substancji jest „ideą wrodzoną” w umyśle. Według Russella jest połączona z danymi zmysłowymi.

2 p. – za dwie poprawne odpowiedzi**1 p.** – za jedną poprawną odpowiedź**0 p.** – za brak odpowiedzi**Zadanie 16. (0–15)**

Tworzenie informacji	Formułowanie w postaci spójnego tekstu wyników krytycznej analizy tekstów filozoficznych. Pisanie własnego tekstu na temat: „ <i>Ten, kto chce zostać filozofem, musi oduczyć się lęku przed absurdem.</i> ” Jak rozumiesz przytoczoną myśl Russella? Sformułuj swoją wypowiedź, odnosząc się do poglądów innych filozofów (III)

I. Kryterium merytoryczne (0–8)

1. Rozpoznaje temat i formułuje problem – 0–1
2. Zajmuje własne stanowisko i potrafi je uzasadnić (analizuje, podsumowuje) – 0–1–2
3. Umiejętnie posługuje się terminologią filozoficzną – 0–1–2
4. Właściwie odwołuje się do wiedzy źródłowej i/lub tradycji filozoficznej – 0–1–2

5. Oryginalność ujęcia tematu – 0–1

II. Logika (0–2)

6. Czytelnie formułuje tezy i hipotezy – 0–1

7. Poprawnie argumentuje i wnioskuje – 0–1

III. Krytyka (0–3)

Umiejętnie konfrontuje:

8. Koncepcje, stanowiska i pojęcia filozoficzne – 0–1–2

9. Problemy i zagadnienia filozoficzne – 0–1

IV. Język (0–1)

10. Poprawność językowa i stylistyczna – 0–1

V. Kompozycja (0–1)

11. Prawidłowa kompozycja pracy – 0–1

UWAGA: rozumienie tematu jest kryterium nadrzędnym. Jeśli nie zostało spełnione, to za wszystkie pozostałe kryteria uczeń otrzymuje 0 punktów.